

Betrokkenheid				
	Autonomiebeleving <i>De behoefte aan autonomie wordt vervuld.</i>	Competentiebeleving <i>De behoefte aan competentie wordt vervuld.</i>	Relatie leerkracht <i>De behoefte aan een goede relatie met de leerkracht wordt vervuld.</i>	Relatie leerlingen <i>De behoefte aan goede relaties met andere leerlingen wordt vervuld.</i>
Voor alle leeftijden	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ik ervaar de ruimte om initiatief te nemen ✓ Ik ervaar de ruimte om eigen interesses en inbreng kenbaar te maken 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ik ervaar dat de taak dichtbij eigen beleving van de werkelijkheid staat ✓ Ik ervaar structuur en duidelijkheid in de klas 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ik voel me veilig in de klas en op school ✓ Ik voel me geaccepteerd en gesteund 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ik voel me veilig in de klas en op school ✓
Vanaf 4jr	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ik ervaar de ruimte om keuzes te maken met betrekking tot de manier waarop de taak uitgevoerd wordt ✓ Ik ervaar de ruimte om keuzes te maken met betrekking tot de inhoud van de taak 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ik voel me bekwaam om een bepaalde taak uit te voeren ✓ Ik ervaar dat de uitdaging in overeenstemming is met de beleefde vaardigheden ✓ Ik heb vertrouwen in mezelf en het eigen kunnen ✓ Ik krijg de mogelijkheid om te laten zien wat ik heb geleerd 		<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ik ervaar dat ik erbij hoor
Vanaf 7jr	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ik voel me verantwoordelijk voor mijn leerproces ✓ Ik ben intrinsiek/autonoom gemotiveerd 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ik kan geconcentreerd en doelgericht aan een taak werken ✓ Ik ga op de juiste manier om met moeilijkheden en problemen ✓ Ik zoek de oorzaken van succes en falen op de juiste plaats 		

Welbevinden				
	Autonomiebeleving <i>De behoefte aan autonomie wordt vervuld.</i>	Competentiebeleving <i>De behoefte aan competentie wordt vervuld.</i>	Relatie leerkracht <i>De behoefte aan een goede relatie met de leerkracht wordt vervuld.</i>	Relatie leerlingen <i>De behoefte aan goede relaties met andere leerlingen wordt vervuld.</i>
Voor alle leeftijden	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ik ervaar erkenning van mijn omgeving ✓ Ik ervaar positieve emoties	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ik ervaar structuur en duidelijkheid in de klas ✓ Ik ervaar bevestiging	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ik voel me veilig in de klas en op school ✓ Ik voel me geaccepteerd en gesteund ✓ Ik heb vertrouwen in de leerkracht	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ik voel me veilig in de klas en op school
Vanaf 4jr	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ik ervaar dat mijn activiteiten zin hebben	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ik heb vertrouwen in mezelf en het eigen kunnen		<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ik ervaar dat ik erbij hoor ✓ Ik heb vertrouwen in de leerlingen
Vanaf 7jr	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ik laat mezelf leiden door intrinsieke doelen en haal deze doelen ook ✓ Ik voel me een individu en heb een positief zelfbeeld ✓ Ik ben me bewust van eigen kwaliteiten en ervaar de ruimte om deze in te zetten			<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ik heb capaciteiten voor empathie, affectie en intimiteit en ben bezig met het welzijn van anderen

Sociaal initiatief

	Sluiten en onderhouden van vriendschappen	Samenwerken en samenspelen	Omgaan met ruzies en conflicten	Aansluiting zoeken en houden bij een groep	Een ander helpen
<4jr	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kijkt naar wat een ander doet ✓ Speelt parallel aan een ander ✓ Vraagt aan de ander of hij mee mag spelen met een spel	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vertelt over eigen ervaringen in de kring ✓ Geeft antwoord op vragen ✓ Maakt contact met anderen tijdens het samen spelen of werken ✓ Neemt initiatief om met anderen spelletjes te spelen		<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zoekt contact met kinderen die hetzelfde soort spel spelen ✓ Kijkt veel naar andere kinderen	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Helpt verzorger bij bekende klusjes
4-6jr	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kijkt anderen aan wanneer ze tegen hem praten ✓ Vraagt of de ander wil (mee)spelen ✓ Vraagt aandacht voor zichzelf, zijn spel of activiteit	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Stelt andere kinderen vragen ✓ Nodigt andere kinderen uit deel te nemen aan zijn spel ✓ Maakt een afspraak over hoe, wat en wanneer ✓ Heeft een eigen inbreng tijdens gezamenlijke activiteiten ✓ Vraagt een leerling om samen een opdracht uit te voeren	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Begint met goedmaken	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Stapt uit eigen beweging op anderen (groepje) af ✓ Vraagt om mee te mogen doen met het spel van anderen ✓ Laat merken dat hij mee wil doen met een activiteit ✓ Toont bewondering voor de vaardigheden en mogelijkheden van anderen	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vraagt of hij kan helpen ✓ Helpt een ander zonder dat hier om gevraagd wordt
6-8jr	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Geeft uit zichzelf zijn mening	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Stelt voor op een ander manier te werken	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Waarschuwt de leerkracht wanneer een ruzie van anderen uit de hand loopt ✓ Maakt een conflict of (dreigende) spanning bespreekbaar	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Doet moeite om bij de groep te horen	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Helpt uit zichzelf een ander die hulp nodig heeft bij het uitvoeren van een taak ✓ Doet aan een ander voor hoe de taak gedaan moet worden
8-10jr	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vraagt naar de mening/beleving van de ander	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Geeft aanwijzingen aan iemand die iets niet goed doet		<ul style="list-style-type: none"> ✓ Stelt zich voor aan onbekende leeftijdsgenoten	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Geeft aanwijzingen aan iemand die iets niet goed doet ✓ Helpt uit zichzelf iemand die iets minder leuks moet doen
10-12jr		<ul style="list-style-type: none"> ✓ Spreekt een ander op een adequate manier aan als deze zich niet aan de afspraken houdt		<ul style="list-style-type: none"> ✓ Komt op voor een leerling die in groepsverband gepest wordt	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kan de leerstof uitleggen aan een ander

Sociale flexibiliteit

	Sluiten en onderhouden van vriendschappen	Samenwerken en samenspelen	Omgaan met ruzies en conflicten	Aansluiting zoeken en houden bij een groep	Een ander helpen
<4jr		✓ Stemt in het spel af op de ander	✓ Biedt zijn excuus aan (met steun van de begeleider)	✓ Staat open voor nieuwe situaties	
4-6jr		✓ Neemt een volgende rol aan in spel		✓ Past zich aan bij nieuwe situaties ✓ Kan met meerdere kinderen spelen	✓ Helpt een ander als hij daarom vraagt
6-8jr	✓ Trekt zich terug als de ander met rust gelaten wil worden ✓ Durft een andere keuze te maken dan een vriend	✓ Gaat soms mee in de keuze van een ander ✓ Accepteert de inbreng van anderen in het spel			✓ Accepteert het als een ander niet geholpen wil worden
8-10jr		✓ Overlegt over afspraken en regels ✓ Bedenkt oplossingen bij het veranderen van afspraken ✓ Legt zich neer bij een groepsbeslissing ✓ Sluit een compromis	✓ Verzint een oplossing bij ruzie ✓ Luistert naar een medeleerling die een oplossing geeft voor een ruzie		
10-12jr	✓ Maakt verschil in wie hij iets vertelt ✓ Merkt het wanneer een ander zich gekwetst voelt en stemt zijn gedrag hier op af	✓ Helpt medeleerlingen die hij minder aardig vindt wanneer dit gevraagd wordt ✓ Neemt bij het samenwerken aan een taak een volgende rol aan	✓ Onderhandelt met een medeleerling over een oplossing bij een ruzie ✓ Bedenkt een compromis	✓ Stelt het groepsbelang boven het eigen belang ✓ Neemt een volgende rol aan en houdt daarbij rekening met de wensen van zichzelf en anderen	✓ Helpt medeleerlingen die hij minder aardig vindt wanneer dit gevraagd wordt

Sociale autonomie

	Sluiten en onderhouden van vriendschappen	Samenwerken en samenspelen	Omgaan met ruzies en conflicten	Aansluiting zoeken en houden bij een groep	Een ander helpen
<4jr		✓ Geeft zijn wensen te kennen	✓ Laat boosheid zien	✓ Maakt aan een ander kind duidelijk wat hij niet wil	✓ Wil helpen
4-6jr	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kiest zelf met wie hij speelt ✓ Houdt zich aan een afspraak ✓ Zegt nee als hij iets niet wil 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Komt een afspraak na ✓ Neemt een leidende rol aan in spel 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zegt duidelijk wat hij van de situatie vindt ✓ Uit zijn emoties zoals frustratie, boosheid of teleurstelling 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vertelt een idee (spel, activiteit) aan een groepje medeleerlingen ✓ Benoemt dat hij een andere keuze wil maken dan de ander 	
6-8jr	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Uit zijn mening ✓ Weet wat hij voelt en uit dat ✓ Zegt nee tegen een onredelijk verzoek 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Uit zijn emoties zoals blijdschap en teleurstellingen ✓ Kan een mening of voorkeur onderbouwen 	<ul style="list-style-type: none"> Zegt duidelijk stop ✓ Blijft bij zijn mening wanneer hij gezegd heeft dat hij iets niet wil ✓ Geeft aan wat hij de volgende keer anders wil doen 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kent eigenschappen van zichzelf ✓ Zegt nee tegen een onredelijk verzoek ✓ Durft een andere keuze te maken dan een dominant persoon in de klas 	
8-10jr	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Toont zich trouw aan (afspraak met) een ander 		<ul style="list-style-type: none"> ✓ Toont gevoelens van boosheid, verbaal en non-verbaal (niet slaan en schoppen) 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Geeft zijn mening over een onderwerp wanneer een meerderheid een andere mening heeft 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Blijft de ander helpen ook als er een leukere activiteit zich voordoet ✓ Geeft feedback op het werk of handelen van medeleerlingen ✓ Verliest zich niet in het bieden van hulp ✓ Waakt over eigen grenzen
10-12jr	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Komt op voor zichzelf bij ongewenste aanrakingen of uitingen door dit te zeggen 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kan eigen kenmerken en capaciteiten noemen bij het uitvoeren van een taak ✓ Neemt bij het samenwerken aan een taak een leidende rol aan 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Heeft een afwijkende mening 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Komt voor zichzelf op bij ongewenste aanrakingen of uitingen door dit te zeggen ✓ Neemt een leidende rol aan en houdt daarbij rekening met de wensen van zichzelf en anderen 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kent eigen mogelijkheden en beperkingen ✓ Geeft feedback op een prettige manier (bij iets negatiefs ook iets positiefs noemen)

Impulsbeheersing

	Sluiten en onderhouden van vriendschappen	Samenwerken en samenspelen	Omgaan met ruzies en conflicten	Aansluiting zoeken en houden bij een groep	Een ander helpen
<4jr			✓ Is stil bij het uitpraten van een conflict (met steun van de begeleider)		
4-6jr	✓ Luistert naar de ander ✓ Accepteert het als de ander niet beschikbaar is ✓ Loopt weg als een ander onaardig tegen hem doet	✓ Onderdrukt eigen impulsen ten gunste van de samenwerking of opdracht	✓ Luistert naar de ander bij het oplossen van een ruzie		
6-8jr	✓ Weet wanneer je iets vertelt en wanneer niet ✓ Kan een geheim bewaren ✓ Schat in wie beschikbaar is om contact mee te gaan maken ✓ Wacht op een goed moment om deel te nemen aan een activiteit	✓ Volgt de groepsregels	✓ Past manieren toe om rustig te blijven wanneer hij boos wordt	✓ Kijkt wie beschikbaar is voor hij op iemand afstapt ✓ Wacht op een goed moment om deel te nemen aan een activiteit	✓ Helpt niet op momenten dat het niet gewenst is of niet mag
8-10jr			✓ Beheerst zich, als dit nodig is, wanneer hij boos is		
10-12jr	✓ Geeft de ander de ruimte om zijn eigen mening te vertellen over iets dat ze samen meegemaakt hebben	✓ Neemt kritiek in ontvangst zonder boos te worden ✓ Past gedrag aan na terechte kritiek van een medeleerling			

Inlevingsvermogen

	Sluiten en onderhouden van vriendschappen	Samenwerken en samenspelen	Omgaan met ruzies en conflicten	Aansluiting zoeken en houden bij een groep	Een ander helpen
<4jr	✓ Herkent emoties bij de ander	✓ Luistert naar de ander	✓ Biedt zijn excuus aan als hij een ander kind (zichtbaar) pijn of verdriet heeft gedaan	✓ Toont sympathie voor andere kinderen	✓ Troost een bekende wanneer deze persoon huilt
4-6jr	✓ Toont belangstelling voor de ander(en)	✓ Helpt uit eigen initiatief bij het uitvoeren van een taak	✓ Luistert naar een medeleerling die vertelt dat hij iets anders vindt ✓ Zegt sorry	✓ Houdt rekening met wensen en gevoelens van anderen ✓ Kent de emoties en gevoelens van andere kinderen en kan die interpreteren	✓ Troost een ander
6-8jr	✓ Geeft een compliment over iets dat iemand goed kan	✓ Helpt uit eigen initiatief een ander die hulp nodig heeft bij het uitvoeren bij een taak ✓ Herkent de beperking van een ander bij het uitvoeren van een taak	✓ Luistert naar een medeleerling die vertelt dat hij iets anders voelt ✓ Kan begrijpen wat een ander niet leuk vindt omdat hij het zelf niet leuk vindt ✓ Toont spijt en maakt het goed met de ander	✓ Zegt aardige dingen tegen een ander	✓ Helpt een ander als hij merkt dat iets niet lukt ✓ Doet bewust iets aardigs voor een ander
8-10jr	✓ Weet wat hij moet doen als je een geheim verklapt	✓ Geeft aanwijzingen aan iemand die het niet goed doet ✓ Helpt een ander om iets in te brengen in de groep	✓ Toont begrip voor de gevoelens van een ander bij ruzie ✓ Weet welk gedrag bij de ander boosheid uitlokt	✓ Toont interesse als iemand iets vertelt	✓ Helpt uit zichzelf iemand die iets minder leuks moet doen ✓ Helpt een ander om iets in te brengen in de groep ✓ Troost een leerling die gepest wordt
10-12jr	✓ Merkt het wanneer een ander zich gekwetst voelt ✓ Onderkent gevoelens van jaloezie	✓ Noemt capaciteiten en kenmerken van medeleerlingen		✓ Heeft oog voor ieders kwaliteiten ✓ Voelt aan wat 'foute' grapjes zijn en stemt zijn gedrag hierop af	✓ Komt op voor een leerling die in groepsverband gepest wordt